

## Moord in Venhuizen.

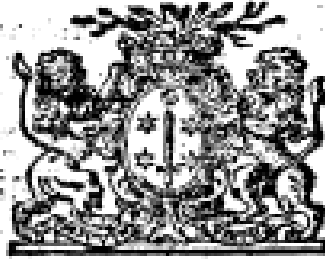
No. 1743.

No. 44

Oprechte

Saturdagse

HAERLEMSE



COURANT.

Alzo tusschen Saturdag en Sondag's nachts, zynde geweest den 17 en 18 Augusti, 1743, in de Stede Venhuizen, na gepleegde Huysbraak, de Perfoon van **Jacob Swabber** en desselfs Huysvrouw **Jacobje Claes** op een zeer execrable en onmenschelyke wyze zyn vermoord geworden, en dewyl zedert zig vehemente suspicien en pregnante indicien hebben opgedaan, dat dees Moorden, Huysbraak en Dieverye zyn geperpetreert door vyf Smoufscen, de eerste genaamt **Rood Lijb**, oud omtrent 40 Jaaren, ruym vyf voeten hoog, een roode, doch geschoore, Baard, bol van aangezigt, mooy van trony, dik en vet dog vlug van Lichaam en Beenen, dragende gemeenlyk een korte Paruyk en somwylen zyn eygen Hair, hebbende een Brandmerk op de rug van Volt in Duytsland boven Cleve: De tweede genaamt **Machiel Feijtsburg**, oud omtrent 35 à 36 Jaaren, met eygen zwart Hair, somwylen ook een Paruyk op, gemeenlyk bleek van facie: De derde genaamt **Abrahammetje Pisser**, oud omtrent 30 jaaren, middelmatig en gedrongen van postuur, swart van wezen als ten Heyden, wyd van Mond en breed van Lippen, dik van Neus, een zwarte Paruyk op 't hoofd: De vierde genaamt **Abrahammetje Meijer**, oud ruym 20 Jaaren, mooy van Tronie, eygen zwart gekruld Hair: De vyfde genaamt **Isack Mozes van Gelder**, van Ambagt een Slagter, gewoond hebbende te Enkhuyzen, oud 43 à 44 Jaaren, lang zes voeten, dik en gezet van Lichaam, dik van tronie, groot van ooggen en rond van wezen, met een Paruyk op 't hoofd: De ontdekkinge van welke gruwelyke Moordenaars en Boosdoenderen de Justitie ten hoogsten zynde gelegen; ZOO IS 'T, dat Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Steden Hem en Venhuizen by deezen belooven een Premie van 150 Gulden op yder Perfoon en Dader van voorsz. horribele Feyten aan die geene, welke dezelve komen te ontdekken, zodanig dat in handen van de Justitie geraaken en van het fait overtuygt worden, zullende des Aanbrengers naam, zulks begeerende, worden gefecreteert

«...

ZOO IS 'T, dat Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Stede Hem en Venhuizen by deezen belooven een Premie van 150<sup>1</sup> Gulden op yder Persoon en Dader van voorsz. Horribele Feyten aan die gene, welke dezelve komen te ontdekken, zodanig dat in handen van de Justitie geraaken en van het fait overtuygt worden, zullen des Aanbrengers naam, zulks begeerende, worden gefecreteert.<sup>2</sup>

Op 17 en 18 augustus 1743 is in Venhuizen een afschuwelijke moord gepleegd. **Jacob Swabber** en zijn huisvrouw **Jacobje Claes** zijn op een "onmenschelijke" wijze vermoord.

De krant vermeldt met naam en toenaam vijf verdachten. Het zijn een zekere **Rood Lijb**, oud omtrent 40 jaar. Hij heeft een rode baard en draagt soms een pruik. Verder **Machiel Feijtsburg**, 35 jaar. Hij heeft zwart haar en is "bleek van facie", De derde verdachte is **Abrahammetje Pisser**, 30 jaar, "gedrongen figuur en swart van wezen als een heyden".

Vervolgens **Abrahammetje Meijer**, 20 jaar, "mooy van tronie en zwart gekruld haar". Tenslotte **Isack Mozes van Gelder**, 43 jaar, "dik en gezet lichaam met een paruyk op 't hoofd".

Deze vijf verdachten zijn joodse mannen, waarvan er enkelen uit Enkhuzen komen. Isack van Gelder is slager in Enkhuzen.

Wat is er gebeurd ten huize van Jacob Swabber en Jacobje Claes ?

Op 19 augustus 1743 verklaren schepenen van Venhuizen en Hem en twee chirurgijns van Venhuizen dat **Jacob Swabber** en **Jacobje Claes** op afschuwelijk wijze zijn vermoord.<sup>3</sup>

<sup>1</sup> f 150,- heeft nu een "koopkracht" van € 1610,31 (bron: Internationaal Instituut voor Sociale geschiedenis)

<sup>2</sup> De Opregte Haarlemse Courant, 02-11-1743

<sup>3</sup> WA: Venhuizen 4829, 19 augustus 1743, fice 1

Wat hebben zij waargenomen ?

Aan de oostzijde van het huis van Jacob Swabber en Jacobje Claes vonden zij een openstaand raam, waarin de ijzeren tralies geheel omgebogen waren. De achterdeur was dicht, maar niet gesloten. Alle binnendeuren stonden open, behalve die van het slaapkamertje. In het achterste vertrek stond een opengebroken kist, waaruit alle spullen overhoop waren gehaald. In het slaapkamertje vonden zij Jacobje Claes *“leggende met haar onderlijf bloot en rondsom en overal bebloed zijnde zonder kap of muts op 'r hoofd”*.

Op de vloer zeer veel bloed en ook het lijk van de man. De twee chirurgijns hebben de twee lijken zorgvuldig geïnspecteerd en hebben het volgende bevonden:

*“dat 't lijk van voornoemde man boven deszelfs regter oog op 't voorhoofd eenen buil had en daar onder op de wang eenen schram en eenen kleinderen schram op de neus; dat 't voorzegde lijk aan de hals op de borst, tussen beïjde sleutelbeenderen, ter wederzijde van den strot, aan de eene zijde twee en aan de andere eene wond had, alle tot in de holligheid van den borst doorgaande dat de twee middelste vingers aan den rechter hand te samen op vier bijzondere plaatsen waren gequest; dat op den regter schouder een steek was van omtrent een duim lang bij 't armbeen langs vijf duim diep nedergaande; dat in de regter zijde was een gestokene wonde van eenen duim lang even boven de eerste korte ribbe ende van daar tot in de borst doorgaande; dat daarvan af tot op omtrent eenen hand-breed boven de regter knie 't lichaam blauw ende gecontudeerd was; dat op de linkerkant van den borst een steek was van eenen duim lang, dog alleen tot op't borstbeen.....”*

Ook de vrouw was vreselijk toegetakeld: *“dat voorzegde vrouw nog was gewond aan de linkerszijde met eenen steek tot op den langen ofte egten rib doorgaande; dat voorzegde , lichaam aan diezelve zijde nog op den tienden rib was gewond met eenen steek doch kleijner als de voorige tot op voorzegde ribbe doorgaande; dat aldaar nog omtrent eenen halve duim lager de huid gequest was met eenen niet doorgaanden schram; dat aan die zelve zijde voorzegde lichaam even boven 't begin der korte ribben gequest met eene wonde van omtrent twee duim lang van buijten gaande scheuijns naar boven, en alzo buijten ofte boven twee ribben heen, ende aldaar gaande door 't middelriift en in holligheid van den borst uijt welk wonde een vlies naar buijten hing.....”*

Alle verwondingen van Jacob Swabber en Jacobje Claes worden uitvoerig beschreven. De opgestelde verklaring wordt door alle depositanten met een eed bevestigd, waarbij één der depositanten geen eed kan afleggen, omdat hij doopsgezind is.

Op 22 augustus 1743 loven burgemeesters, schout en schepenen van Hem en Venhuizen f.150,- uit voor diegene(n) die aanwijzingen kan of kunnen geven over de daders.

Een aantal verdachten wordt aangehouden. Het zijn **Rood Lijb, Machiel Feijtsburg, Abrahammetje Pisser, Abrahammetje Meijer** en **Iszak Mozes van Gelder**.

Het uiterlijk, de lengte, de leeftijd en andere kenmerken worden allemaal uitvoerig beschreven. Het zijn joodse mannen, die voor een deel uit Enkhuizen komen. Eén van hen is slager en kan dus goed met een mes omgaan.

Op 26 augustus 1743 vinden reeds de eerste verhoren plaats. Nog een tweetal namen wordt aan de lijst toegevoegd. Het zijn: **Salomon Jacobs** en **Mozes Ysaak**.

In september en oktober vinden vervolghooren plaats.

De verhoren leveren geen nieuwe gezichtspunten op, vooral omdat ze plotseling eindigen en er geen eindconclusie is. Wij zijn er (nog) niet in geslaagd om een definitieve afronding van deze zaak te vinden.

De verdachten worden voor een verhoor voor de schout, burgemeesters en schepenen voorgeleid. Hieronder een voorbeeld van een verhoor, dat echter weinig of geen nieuws oplevert.

*Eerste Examen van **Moses Isack** jegenwoordigh gevangene, den 17 Sept. 1743, present de Hr. Schout, Burgemermr. Jonker en alle de Schepenen.*

1.

*Of zijn naam niet is **Moses Isaak**, hoe oud en waar van geboorte ?*

*Segt van ja, out 20 jaren, geboren te Ede in Gelderlant.*

*Of hij getrouwt is en hoe zijn vrouw genaamt is.*

*Segt neen.*

3.

*Wat zijn neringe ..... en kostwinnige is ?*

*Van te vooren bij zijn vader in de slagerij en zedert een week of vier naa de joodse paschen van dit jaer op een habbelschuijt van Hendrik Blom te Amsterdam aan de kleijne vismarkt.*

4.

*Of hij niet is een soon van **Isack Moses van Gelder**, gewesene joodse of smouse slager te Enkhuijzen ?*

*Segt van Ja.*

5.

*Of hij gevangene ten tijde zijn genoemde vader te Enkhuizen was woonagtig niet bij hem was in woonende ?*

*Segt van Ja altijd.*

6.

*Of hij geduurende de inwooninge te Enkhuijzen als mede zijn vader niet veel maalen zijn geweest in de stede Hem en Venhuijzen en andere dorpen en soo kennisse hebben gekregen van verscheijdenen menschen aldaar woonagtig.*

*Segt veel maalen.*

7.

*Of hij alzo mede onder andere niet wel heeft gekent **Jacob Swabber** en zijn Huijsvrouw **Jacobje Claas** te Venhuijzen ?*

*Segt van Jae.*

8.

*Of hij en zijn vader te samen, of ijder int bijzonder daar niet wel zijn in huijs geweest en met haar heeft of hebben gesproken ?*

*Seght van bij haar wel in Huijs te hebben geweest en ook met haar te hebben gesproken, ook wel een schaap van haar te hebben gekogt.*

9.

*Off hij niet speciaal kent, gemene ommegangh en conversatie heeft gehouden met **Rood Lijb**, **Michiel Feijtsburgh**, **Abrahammetje Pisser** en **Abrahammetje Meijer**, alle smousen ?*

*Seght deze smousen bij haar naam niet te kennen.*

10.

*Als mede met eenen **Salomon of Zijckel Jacobs**, mede een smous ?*

*Als vooren.*

11.

*Off die smousen niet verscheijden te Enchuijzen ten Huijze van zijn vader hebben gelogiert, gegeten, gedronken en bij nacht geslaapen ?*

*Seght dat wel veel malen smousen ten huijze van zijn vader hebben gelogiert, dogh geen van deselven bij naam te kennen.*

12.

*Wat die smousen te Enchuijzen te verrigten hadden, daar of ten plattelande gemenelijk uijtvoerden ?*

*Seght sulks niet te weeten.*

13.

*Off zijn gevangene vader met zijn gantse huijsgesin int begin van dit loopende jaar door*

*Heeren Burgermeesteren van Enchuijzen niet is geordenneert uijt Enchuijzen te vertrecken ?*

*Seght van jae, stijff een half jaar geleden.*

14.

*Off hij gevangene toen met zijn vader mede niet is vertrocken waar nae toe en op wat tijt sulx is geschiet ?*

*Seght van Jae, nae Amsterdam en verder op voorgaande artikelen.*

15.

*Waar sij sigh sedert dien tijt hebben opgehouden en wat gedaan ?*

*Seght tot Paschen te Amsterdam bij zijn oom Manis te hebben sig opgehouden te Paschen bij zijn vader te Amsterdam en nae Paschen weder bij zijn oom tot dat op de visschuijt is gekomen met hoenders geloopen en met eselinne en geijten om de melk aan sieken te*

*verkoopen en sijn vader sig te Amsterdam heeft opgehouden in de Nieuwegang op Marken, nu en dan een nugter kalf gedoodt bij Manis op Marken.*

16.

*Off hij gevangene en zijn vader te samen en elk wel ijder int bijzonder in die tussentijt niet verscheidene malen sijn geweest te Enchuijzen en andere plaatsen in de streek, Hem en Venhuijzen en andere plaatsen tussen Hoorn en Enchuijzen ?*

*Zedert dien tijt hij nogh sijn vader woont.*

17.

*Off zij als dan niet wel met eenige van in daar gemelte smousen sijn verselt geweest en met wie van deselve?*

*Vooren beantwoort.*

18,

*Waar sij sigh als dan meesten tijt ophielden en wat sij dan uijtoerden ?*

*Beantwoort.*

19.

*Off hij gevangene met sijn vader, **Rood Lijb, Abrahammetje Pisser, Michiel Feijtsburg, en Abrahammetje Meijer** op den 12 aug. Laatsleden, sijnde maandag en Hoornse kermis savonts met de veerman niet van Amsterdam naar Hoorn is vertrocken ?*

*Seght van neen, dogh van sijn vader niet te weten.*

20.

*Off sij sig met een schuijtje van die veerman niet hebben laten setten of brengen ?*

*Hij niet dogh ten respecte van zijn vader als op 't voornstaande art.*

21.

*Off in de veerman sigh mede niet bevont in dezen **Salomon of Zijckel Jacobs** ?*

*Seght sulcx niet te weeten.*

22.

*Off hij niet dat geselschap smorgens tussen vijf en ses uren niet te Hoorn is gekomen ?*

*Als vooren, hij niet.*

23.

*Waar hij en zij alle hebben gelogeert en hoe lang daar heeft en hebben vertoeft en wat gedaan ?*

*Als vooren.*

24.

*Off hij gevangene sijn vader en in dezen gemelte smousen te samen ofte eenige van dien niet wel hebben begeven naa bujten de stad en andere mede naa Hem en Venhuijzen ?*

*Seght hij niets maar van de andere niet te weeten.*

25.

*Off hij gevangene met zijn vader en eenige van die andere smousen saterdag den 17 agustus daar aan volgende niet zijn geweest te Venhuijzen ?*

*Seght van neen, dogh van sijn vader niet te weeten.*

26.

*Welke van die smousen toen bij hem waaren ?*

Beantwoort.

27.

Hoe laat en langs wat wegen sij daar sijn gekomen en waar vandaan ?

Als vooren.

28.

Off sij toen savonts ruijm tien uuren niet zijn of is gepasseert eenige meijtsjes of kinderen ?

Als vooren.

29.

Off hij zijn vader en die anderen mousen siende verder dat aldaar alles stil en de menschen alle in huijs of te bed waaren sijn niet hebben begeven bij en aan het huijs van **Jacob Swabber** en zijn vrouw **Jacobje Claas** om te sien of die ook al te bed waaren ?

Als vooren.

30.

Hoe laat het was ?

Als vooren.

31.

Off hij gevangene sijn vader of verdere smousen een ontdekking en om te kunnen sien of die menschen te bed en in slaap waaren niet bij sijn hebben gehad en gebruijckt swavel stocken, tontel en vuurslagh ?

Seght er niet bij te sijn geweest.

32.

Off zij alzoo niet hebben antwoord dat alles aldaar te huijze stil was en daar uijt opmaakten dat die luijden lagen te slaapen ?

Als vooren.

33.

Off hij gevangene sijn vader en wie van die andere smousen haar daar op niet hebben begeven naet agterhuijs van **Jacob Swabber** alwaar sij wisten een glasraam te sijn aan de oostsijde van de agterdeur ?

Als vooren.

34.

Off hij gevangene niet heeft gehaalt een halff vat of bier en dat geplaatst ondert voorz. glas om daar bij te komen, of wie anders en waar van daan dat biervat heeft gehaalt ?

Seght nieters van te weten.

35.

Off hij gevangene of wel sijn vader als het glasmaken kundig de lodene banden van dat glasraam niet heeft afgeknipt of door sneden ende ijsere roeden vant selve sommige geheel en sommige aan stuken heeft of hebben gebrooken en andere geknakt en alzoo dat glasraam daar hebben uijtgekregen ?

Seght hij weet nergens van dog sijn vader het glasemaken te verstaan en in Gelderlant te hebben geexerceert.

36.

Wie anders en wat welke instrumenten ten sulcx heeft gedaan en is geschiet ?

*Weet sulcx niet.*

Ook de verhoren van andere verdachten leveren weinig nieuws op. We beschikken (nog) niet over het verdere proces verbaal en de eventuele bewijsvoering. Verder onderzoek zal noodzakelijk zijn. Er zullen ongetwijfeld ergens in de archieven stukken te vinden zijn waaruit moet blijken wie de moordenaar(s) van Jacob Swabber en Jacobje Claas zijn. Bovendien zijn we geïnteresseerd in de veroordeling van de daders.

Nogmaals verder onderzoek is noodzakelijk.

Wel kan een aantal andere gegevens op een rijtje worden gezet. In de eerste plaats werd de moord gepleegd op de **Ridderbuurt** te Venhuizen. De vraag is dan welk gedeelte van de Buurt wordt hier bedoeld? Nergens op een kaart uit die periode komt de naam voor. Ook op de kaart van Govert Maartensz. Oostwoud uit 1723 komen alleen de namen Oostergouw, Oostend, de Hooge Buurt en Westebuurt voor.

Het Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden bood uitkomst.<sup>4</sup> Een citaat hieruit: *“Venhuizen is tamelijk groot en is onderscheiden in buurten. Deze buurten heetten Oostergouw, Oostend, Ridderbuurt, Hoogebuurt en Westebuurt.”* Waarschijnlijk kunnen we de Ridderbuurt aangeven tussen Oostend en Hoogebuurt. De moord zou dan gepleegd kunnen zijn op wat nu de Buurt is tussen de huisnummers 46 en 62.

Over de voorouders van Jacob Swabber en Jacobje Claas Quaak is weinig bekend. Hieronder volgen kleine (onvolledige) parentelen van **Pieter Jacobsz. Swabber** en **Willem Quaak**.

#### Parenteel van Pieter Jacobsz. SWABBER

- I.1 **Pieter Jacobsz. SWABBER**, geboren plm. 1680 te waarschijnlijk te Venhuizen, begraven op 10-04-1786 te Hem.  
Ondertrouwd (1) plm.1705 met **Geertje Pieters ADVOCAAT**, gedoopt plm. 1680, overleden op 05-10-1731 te Venhuizen, dochter van **Pieter Cornelisz. ADVOCAAT**, timmerman/meubelmaker en **Sijbrigte ROEMERS**.  
*Pieter Cornelis Advocaat was de maker van de preekstoel uit de Ned. hervormde kerk aan de Kerkweg te Venhuizen in 1698. Pieter woonde met zijn vrouw Sijbrigte Roemers aan het Oosteinde van De Buurt. Hij had wisselend zitting in de kerkeraad als ouderling en diaken. In 1713, 1720 en 1722 was Pieter Cornelis Advocaat*

---

<sup>4</sup> A.J. van der Aa: Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden

*burgemeester van Venhuizen. In 1717, kreeg de kerk een opknapbeurt. Op veel balken staat sindsdien de datum 1717 en de naam van Pieter Cornelis Advocaat vermeld.*<sup>5</sup>

Ondertrouwd (2) op 29-12-1747 te Venhuizen met  
**Geertje Claas VIS**, overleden te Venhuizen, dochter van **Klaas Pietersz. VIS**  
en **Anne Pieters**.

Ondertrouwd (3) op 22-12-1753 te Hem met  
**Pietertje Cornelis**, begraven op 04-07-1758 te Hem.

Ondertrouwd (4) op 02-03-1760 te Hem met  
**Aagt Jans BUISMAN**, 22 jaar oud, gedoopt (Ned. herv.) op 23-02-1738 te  
Hem, overleden te Hem op 27-jarige leeftijd, begraven op 16-11-1765 te Hem,  
dochter van **Jan Jansz. BUISMAN** en **Geertje Pieters**.  
*Na het overlijden van Aagt Jans worden voogden benoemd over Jan Buijsman en zijn  
zus Geertje Pieters.*  
*Freek Buijsman te Wijdenes en Willem Boot te Grootebroek zijn hiervoor aangesteld.*

*Jan en Geertje krijgen ieder f. 150,00," alle klederen en goud en sierraden die tot  
moeders lijf hebben behoort." Hiervan wordt een aparte inventaris opgemaakt. De  
twee kinderen krijgen dit als ze 20 jaar zijn of als ze eerder in het huwelijk treden.*

*Tevens moet Pieter Swabber beloven dat hij zijn kinderen zal opvoeden en laten leren,  
schrijven en lezen.*  
*Alle roerende en onroerende goederen blijven in het bezit van Pieter Swabber.*<sup>6</sup>

Ondertrouwd (5) op 18-12-1768 te Hem met  
**Antje Dirks**, begraven op 31-05-1780 te Hem.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Jacob Pietersz. SWABBER**, overleden op 18-08-1743 te Venhuizen.  
*Vermoord samen met zijn vrouw in hun woning aan de 'Ridderbuurt' te  
Venhuizen.*  
*In de inventaris die is opgemaakt na het overlijden van beiden staat vermeld  
dat Lucas Advocaat ten oosten woonachtig was en ten westen Simon Boot.*  
*Tevens was Jacob in het bezit van 6 graven in de ned. herv. kerk aan de  
Kerkweg te Venhuizen. N.L. de graf nrs. 76,77, 102, 103, 104 en 105.*  
Ondertrouwd op 09-05-1730 te Venhuizen met  
**Jaapjen (Jacobje Claas) QUAAKS (QUAAK)**, geboren 1701 te  
Enkhuizen, overleden op 18-08-1743 te Venhuizen, dochter van **Claas  
QUAAKS (QUAAK)**, stuurman, en **Reinoutje Siebels SLUIM**.
2. **Cornelisje Pieters SWABBER**, overleden op 09-07-1731 te Venhuizen.
3. **Soutje S(Z)WABBER**, gehuwd voor 1723 met **Dirck Reijnders  
NISPEN**.

<sup>5</sup> Van Melle, ds F, Zomaar een dorpskerk geschiedenis van de Ned. Herv. kerk te Venhuizen, pag. 11 en 12.

<sup>6</sup> WFA Venhuizen 4830, acte 14, 03-02-1769.



Uit het vierde huwelijk:

4. **Cornelisje S(Z)WABBER**, geboren ca. 1704 te Hem, begraven op 09-07-1732 te Venhuizen.
5. **Grietje SWABBER**, gedoopt op 17-08-1760 te Hem (getuige: vaders zuster), overleden op 21-08-1765 te Hem.
6. **Geertje SWABBER**, gedoopt (Ned. herv.) op 23-08-1761 te Hem (getuige: Meijnoutje Jans moeders zuster), begraven op 10-10-1761 te Hem.
7. **Jan Pietersz. SWABBER, ALIAS BUISMAN** (zie II.49).
8. **Jacob SWABBER**, gedoopt op 22-04-1764 te Hem (getuige: vaders stiefmoeder), begraven op 23-07-1764 te Hem.
9. **Geertje SWABBER**, gedoopt op 21-07-1765 te Hem (getuige: moeders zuster).
10. **Anna Pieters S(Z)WABBER** (zie II.910).

Uit het vijfde huwelijk:

11. **Jacob SWABBER**, gedoopt op 05-03-1769 te Hem (getuige: moeders moeder), begraven op 20-03-1769 te Hem.
12. **Dirk SWABBER**, begraven op 28-12-1771 te Hem.
13. **Jabob SWABBER**, begraven op 28-12-1771 te Hem.

II.4 **Jan Pietersz. SWABBER**, alias **BUISMAN**, gedoopt op 21-11-1762 te Hem (getuige: Meijnoutje Jans moeders zuster), begraven na 1803. Ondertrouwd op 10-11-1792 te Venhuizen, gehuwd voor de Ned.herv. kerk 25-11-1792 te Venhuizen met **Soutje BOOT**, gedoopt op 24-06-1764 te Venhuizen, overleden op 12-02-1828 te Venhuizen, dochter van **K(C)laas BOOT** en **Antje Klaas SCHOONS**.

**Soutje BOOT** huwt 2, te Grosthuisen 29-12-1820 met **Jacob Egberts HOMAN**, gedoopt op 03-09-1769 te Grosthuisen (getuige: Trijntje Leegwater, zoon van **Egbert Jans HOMAN** en **Antje Jans**).

Uit het eerstet huwelijk:

1. **Aaltje Jans SWABBER**, geboren op 01-05-1788 te Venhuizen, overleden op 11-11-1836 te Hem. Gehuwd op 03-01-1818 te Venhuizen met **Pieter KOEN**, dagloner/ bouwman, gedoopt op 05-07-1791 te Hoogkarspel, overleden na 1856, zoon van **Herke Pieters KOEN** en **Neeltje Cornelis KRAB**.
2. **Aagje SWABBER**, alias **BUISMAN**, landvrouw, geboren op 04-02-1797 te Venhuizen, overleden op 24-06-1857 te Berkhout. Gehuwd (1) 29-11-1840 te Berkhout met **Dirk GRONINGER**, 43 jaar oud, geboren op 15-11-1797 te Driehuizen, gedoopt op 28-11-1797 te Driehuizen (getuige: Aagje Dirks Bakker), zoon van **Cornelis Jacobus GRONINGER** en **Antje Anthonia WIJTMAN**. Gehuwd (2) 18-04-1857 te Berkhout met **Cornelis PEETOOM**, landman, geboren op 12-09-1829 te Avenhorn, overleden op 06-04-1870 te Berkhout, zoon van **Wijbrand Jansz**.

**PEETOOM en Stijntje KRUL (KUIL).**

II.9 **Anna Pieters S(Z)WABBER**, overleden 1740 te Venhuizen.

Gehuwd (1.) **Frederik (Vreek) KOPER**, schipper, in dienst van de Oost Indische Compagnie, overleden 1727 te Kaap de Goede Hoop (Afrika). *Als schipper van de O.I.C.*

ORA 4821, 09-02-1704, koopt huis en erf

idem 24-09-1715, koopt huis en erf

idem 20-11-1722, of 10-11, koopt van Jacob Louw te Leiden 11½ r. land

idem 21-05-1723, verkoopt huis en erf aan Jac. Fopsz.

ORA 4813, 4-07-1727, Anna Pieters Swabber geh. met Frederik Koper, uitgevaren voor de VOC, uit hun huwelijk Cornelis en Pieter Koper. Uit een eerder huwelijk van Frederik Koper met Grietie Cornelis Butterkooper, zijn geboren twee dochters, Marijtje gehuwd met Jan Vlucht en Trijntje Frederiks Koper. NA 2391, 13-08-1717, testament Antje Pieters, huisvrouw Frederik Jansz. Koper te Venhuizen. Frederik Koper, was eerder gehuwd met **Grietie Cornelis BUTTERKOOPER**, dochter van **Cornelis BUTTERKOPER**.

*“Jan Vlucht woonachtig Venhuizen als in huwelijk hebbende Marijtje Frederiks Koper; dat zijn schoonvader Frederik Koper uit gevaren in dienst van de Ed: Oostindse Compagnie ter kantoor te Hoorn in qualiteit van schipper aen de ????? de ban Esperanor is komen te overlijden, dat den selve zijn schoonvader heeft nagelaten drie onmondige kinderen met name Trijntje Frederiks Koper geproduceert bij zijn eerste huisvrouw Grietie Cornelis Butterkooper en de Cornelis Koper geteelt bij zijn tweede huisvrouw Anne Pieter Swabber ende terwijl hij suppliant is de naeste van de bloede van de voornoemde weeskinderen: soo heeft hij van zijn pligts geaght sigh te keeren tot u edel achtbare voogden over de genoemde weeskinderen gelieven aen te stellen benevens hem suppliant de persoon van Pieter Cornelisz. Boterkooper en Cornelis Groot woonachtig tot Venhuijzen. accoord door schepenen.”<sup>7</sup>*

Ondertrouwd (2) op 13-01-1731 te Venhuizen. **Claas (Klaas) BRUIJN**. Klaas Bruijn is bij zijn huwelijk afkomstig uit Hem, Anna Pieters is weduwe bij dit huwelijk.

*“Acte van verdelinge beneden de 5000 gld.*

*Op heeden den 30e januari 1741, compareerden voor mij Joannes Pool openbaar Notaris binnen de stede*

*Grootebroek, en in Presentie van de getuigen nagenoemd De Eerbare Claas Bruin raad en oud Schepen der stede Hem en Venhuizen als in Huwelijk gehad hebbende Anna Pieters eerdere wed. wijlen Freek Koper ter eenre, Jacob Swabber en Luitje Klaasz als voogden over Cornelis Koper nagelaten zoone van gem. Anna Pieters en Freek Koper aangesteld bij de huwelijkse voorwaarden gepassert bij desen eerste Comparant en gem. zijne voorz. Huisvrouw voor dato van 't Huwelijk verleden voor de Not. mr. Cornelis Alleman en sekere getuigen in dato den 12e januari 1731, ter andere zijde,*

<sup>7</sup> WA ORA 4813, 04-07-1727

*dewelke verklaarden dat zij Comparanten met elkanderen in min en vrintschap waren overeengekomen en verdragen uit kragt van opgem Huwelijkse voorwaarden nopens des voorz. Cornelis Kopers opvoedinge en wel ten ..... om deseloe in zijn ambagt voort te laten leeren waar toe den eersten Comparant 's jaarlijks sal Contribureeren een somma van Seventig gulden, tot soo lang als deseloe in staat is zijn kost te kunnen gewinnen ofte mogte komen te trouwen, waartoe den seloen eersten Comparant hem daar toe bij desen wel speciaal verbint en sulx aan?? alle jaren aan de voogden de laaste Comparanten ook accepteren, en beloven hem .... deswegens ofte uit kragte van de meergem. Huwelijkse voorwaarden te sullen lastig vallen, maar .....van alle behulp middelen van teg behoudens nochtans de uittettine daar bij De comparanten beloofden malkander de effecte deses te sullen doen en laten , onder verband als na regten.*

*Aldus gedaan en volcken ten huise van mij notaris ten overstaan van Pieter Pool en Jacob Pool als getuigen hiertoe versogt, en ten oirkonde getekent, Klaas Bruijn, Jacob Swabber, Luijtjen Claas Koningh, Pieter Pool, Jacob Pool en Joannes Pool, not. <sup>8</sup>*

Uit het eerste huwelijk:

1. **Cornelis KO(O)PER** (zie III.912).
2. **Pieter KOPER**.

Uit het tweede huwelijk:

3. **Pieter BRUIJN**, gedoopt (Ned. herv.) op 09-12-1731 te Venhuizen, *bij de doop inschrijving staat vermeld 'obit'*, overleden te Venhuizen.
4. **Pieter SWABBER**, gedoopt (Ned. herv.) op 09-12-1731 te Venhuizen, overleden te Venhuizen, *bij de doop inschrijving staat vermeld 'obit'*.
5. **Pieter BRUIJN**, gedoopt 00-04-1735 te Venhuizen.
6. **Pieter BRUIJN (BRUIN)** (zie III.1112).

III.9 **Cornelis KO(O)PER**, arts te Hoorn promoveerde te Harderwijk 9 september 1751, 1752 commissaris van kleine zaken, 1758-1766 regent gasthuis, 1761 kapitein, 1765 deken chirurgijns gilde, 1767 commissaris van kleine zaken, 1768-1772 regent van het gasthuis, 1768 deken chirurgijns gilde en in 1771 deken chirurgijns gilde, geboren te Venhuizen, overleden op 24-12-1772 te Hoorn. *Cornelis Koper, Venhusa Westfrisius, "m." (=examinatus per universam medicinam etc.), exposuit casum de colica pictonum, Hipp.(=Hippocratis) sect 7 Aph.(=Aphor.) 64 et 65, disputationem exhibuit de sustentaculi defectu. Promtorem egi Joh. De Gorter, praesentibus Cremero, Marckato, Struchtmeijero et Lommio.*<sup>9</sup>

Gehuwd op 04-10-1753 te Hoorn met

**Alida GROOT**, 20 jaar oud, geboren op 26-07-1733 te Hoorn, overleden te Hoorn, dochter van **Matthijs GROOT**, kapitein ter zee, vroedschap Hoorn 1721-1749, burgemeester 1739 (4 keer), overige functies o.a. rekenmeester 1734, schout 1740-1741, admiraliteit 1746 en bewindhebber VOC 1740-1753, en **Maria Marijtje de VRIJ**.

Uit dit huwelijk:

<sup>8</sup> WA 1672, acte 67, 13-10-1741

<sup>9</sup> Schutte, mr. O. Album Promotorum van de Academie te Harderwijk, pag. 176.

1. **Anna KO(O)PER**, geboren op 20-01-1757 te Hoorn.
2. **Matthijs KO(O)PER**, geboren op 12-02-1758 te Hoorn.
3. **KO(O)PER**, geboren op 22-06-1760 te Hoorn.

III.11 **Pieter BRUIJN (BRUIN)**, dijkgraaf van Dregterland, gedoopt op 10-04-1736 te Venhuizen, overleden op 18-02-1815 te Venhuizen.

Ondertrouwd op 16-01-1762 te Venhuizen met

**Antje JACOBS**. *Antje is afkomstig van de Blokdijk, Oosterblokker*

Uit dit huwelijk:

1. **Anna BRUIN**, gedoopt op 28-04-1754 te Venhuizen, overleden op 28-07-1819 te Venhuizen.  
Gehuwd voor de kerk op 10-04-1785 te Venhuizen met **Jacob HOEK**, 27 jaar oud, landman, hoofdingeland van Westfriesland in 1823, geboren op 02-03-1758 te Venhuizen, gedoopt op 05-03-1758 te Venhuizen, overleden op 27-09-1826 te Venhuizen, zoon van **Klaas Pietersz. HOEK**, burgemeester en **Trijntje Jans TASMANN**.  
Jacob huwt 2 op 23-01-1823 te Venhuizen, **Immetje STARK**, geboren 00-00-1764 te Landsmeer, dochter van **Pieter Jansz. STARK** en **Jannetje BOEJINKHOF BUIJNINK**, *wed. van Jan van Cleeff*.

#### Parenteel van Willem Cornelis QUAAK

I.1 **Willem Cornelis QUAAK**, schipper.

Gehuwd met **Marij JANS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Trijntje QUAAK** (zie II.1 ).

II.1 **Trijntje QUAAK**.

Kind:

1. **Claas QUAAKS (Quaak)** (zie III.1 12).
2. **Guurtje**

III.1 **Claas QUAAK**, stuurman, geboren ca. 1660. *Bij de geboorte van Claas was zijn moeder Trijntje Quaak ongehuwd*. Begraven op 17-04-1713 te Enkhuizen.

Ondertrouwd op 27-02-1700 te Enkhuizen, gehuwd op 14-03-1700 te Enkhuizen met **Reinoutje Siebels SLUIM**, begraven 17-04-1713 te Enkhuizen, dochter van **Siebe Adriaansz SLUIM** en **Jaapje KRIJNE (CRIJNS of CRIJNE)**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jaapjen (Jacobje Claas) QUAAK**, geboren ca 1701 te Enkhuizen, overleden op 18-08-1743 te Venhuizen.  
Ondertrouwd op 09-05-1730 te Venhuizen met **Jacob Pietersz. SWABBER**, overleden op 18-08-1743 te Venhuizen, *Jaapjen en Jacob zijn*

*beiden op 18-8-1743 te Venhuizen vermoord. Zoon van **Pieter Jacobsz. SWABBER** en **Geertje Pieters ADVOCAAT**.*

2. **Maritjen QUAAK**.
3. **Trijntje QUAAK** (zie IV.5).

IV.5 **Trijntje QUAAK**, overleden voor 1743.

Gehuwd op 17-03-1730 met **Jacob Jacobus HOOYMANS**.

Uit dit huwelijk:

1. **Jannes HOOYMANS**. *Erfgenaam van Jacobje Claas Quaak.*
2. **Jacobje HOOYMANS**. *Erfgenaam van Jacobje Claas Quaak.*

Wel beschikken we over de huwelijkse voorwaarden van Jacob Swabber en Jacobje Claas.<sup>10</sup>

Opgesteld voor notaris Cornelis Aleman te Enkhuizen.

Jacob Swabber en Jacobje Quaak laten op 17 juni 1730 huwelijkse voorwaarden opstellen.

*“In de naam des Heeren amen.*

*op den 17<sup>e</sup> junij 1730 compareerden voor mij  
Mr. Cornelis Aleman, openbaar notaris voor den  
hove van Hollant geadmitteert, residerende tot  
Enchuisen, ende naegenoemde getuigen de eersame  
**Jacobjen Quaacks**, meerderjarige jonge dogter  
en bruijt ter eenen, alhier woonagtigh, des noots  
geassisteert met mij notaris, en de Eersame **Jacob  
Pietersz.**, meerderjarigh jongman, en bruijdegom,  
woonagtigh tot Venhuisen ter andere sijde,  
dewelke verklaarden, dat sij met den anderen een huwelijk  
hadden aangeaan, en voornemens waren het selve  
eerstdaags in de vreesse des Heeren te sullen voltrekken  
dogh op dese navolgende conditie en voorwaarden  
dat namentlijk voor eerst yder van hun tot  
sustenatie en onderhout van dit hun aanstaande  
huwelijk sal aanbrenge also soodanige  
goederen als hun reets door de seegen des Heeren  
is verleent, oft nogh mogte verleent worden  
Dat wijders den een voor des anders schulden voor  
beide des huwelijks gemaakt niet sal aansprakelijk  
sijn, maar kome voor elks eigen*

<sup>10</sup> WA: Huwelijksvoorwaarden, akte 56, d.d. 17-06-1730, 1289, fice 3

*rekeningh.....enz."*

Deze huwelijkse voorwaarden bevatten nog allerlei bepalingen over wat er bij overlijden van de echtelieden met de aardse goederen moet worden gedaan en hoe zij moeten worden vererfd.

Het bruidspaar verkeerde in goede doen, zodat het alleszins logisch was dat er huwelijkse voorwaarden werden opgesteld.

Uit een later, na hun dood, gemaakte boedelinventaris blijkt, dat Jacob en Jaapje er warmpjes bijzaten. Ze hadden onder meer een groot aantal obligaties en andere waardepapieren. Er waren geen kinderen uit het huwelijk geboren.

Venhuizen: januari 2013

Gré Bakker-Bruijn

Klaas Bant